

Ekonomiämnet vid de juridiska fakulteterna

Under förutsättning att fakultetsberedningens förslag till ny juristutbildning (UKÄ, rapport nr 4, 1976) träder i kraft, kommer den nuvarande kursen Nationalekonomi med företagsekonomi, 20 poäng (en termin) i jur kand examen att minskas till 8 poäng fr o m höstterminen 1977. Då avsikten är att kursen företrädesvis skall innehålla företagsekonomi kommer det nationalekonomiska stoffet att begränsas till några veckors samhälls-ekonomisk orientering.

Ytterligare någon samhällsekonomi kan komma in under 4-poängskursen "Rätt och samhälle". Längre fram i utbildningen skall studenten beredas tillfälle att välja olika samhällsvetenskapligt orienterade kurser med anknytning till de juridiska ämnena avtalsrätt, familjerätt, fastighetsrätt, arbets- och associationsrätt, straffrätt, processrätt, förvaltningsrätt och finansrätt. Då möjligheterna att tillämpa ekonomisk teori på dessa områden är stora borde det finnas utrymme för åtminstone någon sådan samhällsekonomisk alternativkurs. I slutet av jur kand utbildningen skall man dessutom kunna välja samhällsvetenskapliga kurser på upp till 20 poäng, vilket kan förmodas medföra att en del läser ytterligare nationalekonomi. Sammanfattningsvis flyttas alltså studierna i ekonomi längre fram i juristutbildningen, samtidigt som valfriheten ökar. Totalt beräknas dock ekonomiämnet minska.

Fakultetsberedningen föreslår också att de tre professurerna i nationalekonomi vid de juridiska fakulteterna överförs till samhällsvetenskaplig fakultet. Om så blir fallet kommer utbildningen i ekonomi för jurister att i sin helhet administreras från de ekonomiska institutionerna vid de samhällsvetenskapliga fakulteterna. Därmed är en epok i den svenska nationalekonomins historia slut.

För bara några årtionden sedan existerade inte nationalekonomin som självständigt ämne utan ingick som en del av finansvetenskapen vid de juridiska fakulteterna. Nationalekonomin utvecklades emellertid snabbt till en självständig sam-

hällsvetenskap. Nu är det tydligen dags att ta det sista steget till en helt fristående nationalekonomi.

Denna nationalekonomins emancipation kommer samtidigt som man på forskningsplanet börjat inse att det finns beröringsytor mellan juridik och samhällsekonomi även utanför skatteområdet, där samarbetet av tradition varit gott. Den ökade lagstiftningstakten har medfört att juristerna inte enbart kan ägna sig åt gällande rätt utan också måste bedöma konsekvenserna av alternativa regelsystem. Ett starkare behov av kontakt med samhällsvetare av olika kategorier har också manifesterats på olika sätt under de senaste åren. Den rättsliga regleringen på områden som konsumenträtt och arbetsrätt har också medfört att inte minst ekonomer känt sig föranledda att kommentera aktuell lagstiftning.

Vid nationalekonomiska institutionen i Lund pågår sedan ett par år ett projekt, finansierat av Riksbanksfonden kallat "Rättsekonomisk forskning". Inom ramen för detta projekt bedrivs också en seminarieverksamhet på doktorandnivå gemensamt med juridiska institutionen.

I USA har man kommit långt i det tvärvetenskapliga arbetet. Disciplinen "Law and Economics" tilldelas vid många universitet lika stor betydelse som tex konjunkturteori eller centrala civilrättsliga ämnen. Det har också blivit allt vanligare med samhällsvetenskapligt utbildade forskare och lärare vid de juridiska högskolorna.

Överflyttningen av professurerna i nationalekonomi till samhällsvetenskaplig fakultet motiveras med den minskade utbildningen i ekonomi och med att behovet av nya forskartjänster vid de juridiska fakulteterna är stort med tanke på den omfattande lagstiftningen inom områden som arbetsrätt, marknads- och konsumenträtt, plan- och miljö rätt, data rätt och socialrätt. Besparingen kommer emellertid att innebära att de juridiska fakulteterna blir praktiskt taget befriade från samhällsvetare. Detta föreslås, para-

doxalt nog, samtidigt som det är ett uttalat önskemål att juristutbildningen (och forskningen) bör vara mer samhällsvetenskapligt orienterad!

En möjlighet är naturligtvis att ekonomerna fullgör sina tvärvetenskapliga uppgifter från de samhällsvetenskapliga fakulteterna, men vidtas inga kompletterande åtgärder finns det all anledning att befara att splittringen till separata fakulteter försämrar kontakten mellan ämnena ytterligare.

Risken finns att juristutbildningen i ekonomi kommer att presenteras som småkurser av servicekaraktär och utan större engagemang från tillfälliga lärarkrafter. Det finns ju inte några national-ekonomiska tjänster vid samhällsvetenskaplig fakultet som är särskilt inriktade på juristernas behov. Detta kan i sin tur medföra att det inte blir meriterande att utforma samhällsekoniskt inriktade alternativkurser för jurister, hur stora möjligheterna att tillämpa ekonomisk teori än är. Motsvarande förhållande

gäller forskningen.

Vill man ha en samhällsinriktad juristutbildning och en forskning kring rättsordningens samhällsekonomiska effekter är det av stor vikt att man antingen inrättar lämpliga forsknings- och undervisningstjänster för ekonomer vid de juridiska fakulteterna eller — som ett andrahandsalternativ — tillskapar sådana speciella "gränsryttartjänster" vid de samhällsvetenskapliga fakulteterna. En anledning till att samarbetet mellan ekonomer och jurister hittills varit så begränsat utanför skatteområdet är sannolikt att juristerna inte förstått att utnyttja den resurs man haft till sitt förfogande, samtidigt som ekonomerna helst sysslat med annat än juristernas frågor. De framtida tjänsterna måste därför specificeras så att det tvärvetenskapliga önskemålet tillgodoses.

Professor *Carl Martin Roos*
och fil dr *Göran Skogh*
Lunds universitet